ΣΥΝΟΠΤΙΚΉ ΠΑΡΟΥΣΊΑΣΗ

Η οικονομία των ζωντανών προορισμών

Δημοσιονομική Φέρουσα Ικανότητα, τουρισμός και το κόστος της βιώσιμης νησιωτικής ζωής

Βασίλης Μαραγκόζης / Bill Marangozis

Λιμάνι της Νάουσας · Φωτογραφία: Bill Marangozis

01 / ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Μπορούν ο τουρισμός και οι αξιόπιστες νησιωτικές υπηρεσίες να αναπτύσσονται μαζί;

Μία πρόσθετη κλίνη φιλοξενίας είναι ένα χρήσιμο αρχικό ερώτημα. Ανάλογα με τη χρήση της, μπορεί να δημιουργεί εισόδημα, δημόσια έσοδα και ανάγκες υπηρεσιών. Για να κατανοήσουμε τη δημοσιονομική συνέπεια, πρέπει να συνδέσουμε τη μεταβολή της δραστηριότητας με τον φορέα που παρέχει την υπηρεσία, το κόστος που αναλαμβάνει και τα έσοδα που έχει στη διάθεσή του.

Δημοσιονομική Φέρουσα Ικανότητα / FCC

Δημοσιονομική Φέρουσα Ικανότητα (Fiscal Carrying Capacity, FCC) είναι η δυνατότητα ενός προορισμού να χρηματοδοτεί τις υπηρεσίες, τις υποδομές και τις δημόσιες λειτουργίες που χρειάζονται οι κάτοικοι και ο τουρισμός, χωρίς να εξαρτάται από τη συνεχή αύξηση του όγκου τουριστικής δραστηριότητας ή να υποβαθμίζει το περιβαλλοντικό και κοινωνικό κεφάλαιο.

Δύο ερωτήματα που χρειάζονται κοινή εξέταση

Μπορούν να διατηρηθούν οι σημερινές υπηρεσίες;

Εξετάζουμε τους επαναλαμβανόμενους πόρους, το επίπεδο υπηρεσιών, τη συντήρηση και την ανανέωση.

Τι αλλάζει με την πρόσθετη ζήτηση;

Συγκρίνουμε την πρόσθετη υποχρέωση παροχής υπηρεσίας με τους επιπλέον πόρους του αρμόδιου φορέα.

Ο σκοπός: αξιόπιστη καθημερινή ζωή σε έναν ζωντανό προορισμό

Οι αποφάσεις για τον τουρισμό και τις υποδομές πρέπει να δείχνουν καθαρά ποιος ωφελείται, ποιος χρηματοδοτεί τις υπηρεσίες, ποιες υποχρεώσεις συνεχίζονται και ποια περιβαλλοντικά ή κοινωνικά ζητήματα παραμένουν ανοιχτά. Τόσο οι προτάσεις ανάπτυξης όσο και οι περιορισμοί μπορούν να εξετάζονται σε αυτή τη βάση. Το ζητούμενο είναι μια αξιόπιστη καθημερινή ζωή για τους κατοίκους και βιώσιμη παροχή υπηρεσιών, χωρίς προειλημμένη προτίμηση για περισσότερη ή λιγότερη δραστηριότητα.

02 / Η ΜΕΘΟΔΟΣ

Ακολουθούμε την υπηρεσία και τη χρηματοδότησή της

01 · Δραστηριότητα

Τι αλλάζει σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο;

02 · Υπηρεσία

Πόσο επιπλέον νερό, υποδομή ή προσωπικό χρειάζεται;

03 · Φορέας

Ποιος οφείλει να το παρέχει και να το πληρώσει;

04 · Πόροι

Ποια έσοδα καλύπτουν λειτουργία, συντήρηση και ανανέωση;

Η δαπάνη του επισκέπτη, το εισόδημα της επιχείρησης, τα δημόσια έσοδα και οι πόροι του τοπικού παρόχου υπηρεσιών είναι διαφορετικά μεγέθη. Οι μεταξύ τους συνδέσεις χρειάζονται τεκμηρίωση.

Μια προσιτή πρόσθετη υπηρεσία μπορεί να συνυπάρχει με ανεπίλυτο έλλειμμα στην κάλυψη των σημερινών αναγκών. Ένας μεγάλος προϋπολογισμός δεν αποδεικνύει από μόνος του περιθώριο για την επόμενη αύξηση της ζήτησης.

Γιατί χρησιμοποιούμε την FCC;

Το σύνολο της τουριστικής δαπάνης δεν δείχνει πόσα χρήματα εισπράττει μια επιχείρηση ύδρευσης ή ένας δήμος. Η χρηματοδότηση της κατασκευής δεν δείχνει αν καλύπτονται η λειτουργία, η συντήρηση και η ανανέωση. Η FCC αναδεικνύει αυτές τις σχέσεις. Με επαρκή στοιχεία, δίνει ακριβέστερη βάση για να εξετάσουμε αν η πρόσθετη δραστηριότητα μπορεί να εξυπηρετηθεί, διατηρώντας τις υπηρεσίες προς τους κατοίκους.

Οι προσεγγίσεις της φέρουσας ικανότητας εξετάζουν φυσικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και διαχειριστικά όρια. Η FCC τις συμπληρώνει, εξετάζοντας τις σχέσεις δημόσιων εσόδων και υποχρεώσεων. Η οικονομική δυνατότητα από μόνη της δεν αποδεικνύει ότι μια ανάπτυξη είναι περιβαλλοντικά ή κοινωνικά αποδεκτή.

Τι τεκμηριώνει η περίπτωση της Πάρου

Η μελέτη συνδυάζει επιλεγμένες παρατηρήσεις για καταλύματα, αεροδρόμιο και επιχειρήσεις με διοικητικά οικονομικά αρχεία και έγγραφα προμηθειών νερού. Αφορούν διαφορετικούς πληθυσμούς και στάδια. Δεν μπορούν να αθροιστούν απλώς σε ένα ενιαίο μέγεθος για τον προορισμό. Τα λογιστικά κενά και οι περιορισμοί πρόσβασης στις πηγές παραμένουν ρητοί· δεν αποτελούν διαπίστωση ότι οι ίδιοι οι φορείς δεν διαθέτουν αξιοποιήσιμους λογαριασμούς.

03 / ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Πότε λίγη περισσότερη ζήτηση γίνεται μια πολύ μεγαλύτερη απόφαση;

Ας φανταστούμε ένα νησί σε μια πολυσύχναστη καλοκαιρινή ημέρα. Κάτοικοι, ξενοδοχεία και εστιατόρια χρειάζονται νερό την ίδια ώρα. Αν το σύστημα μπορεί να δώσει περισσότερο, μια πρόσθετη ανάγκη ίσως σημαίνει κυρίως επιπλέον έξοδα λειτουργίας. Όσο αυτό το περιθώριο εξαντλείται, μπορεί να χρειαστεί ακριβότερη πηγή. Όταν οι διαθέσιμες πηγές φτάσουν στα όριά τους, η πληρωμή των εξόδων λειτουργίας τους δεν αρκεί για να καλυφθεί όλη η ζήτηση.

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ · ΟΧΙ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟ

Ένα απλό παράδειγμα: δύο πηγές, περιορισμένο περιθώριο

Υποθέτουμε ότι καθεμία από δύο πηγές μπορεί να παράγει ακόμη 100 κυβικά μέτρα (m³) την ημέρα, αφού καλυφθούν οι υπάρχουσες ανάγκες και ένα περιθώριο ασφαλείας. Ένα κυβικό μέτρο είναι 1.000 λίτρα. Από κάθε 100 m³ που παράγονται, υποθέτουμε ότι φτάνουν στους χρήστες τα 80. Άρα κάθε πηγή μπορεί να παραδώσει μόνο 80 επιπλέον m³ την ημέρα: 100 × 0,80 = 80.

Η παραγωγή κάθε πρόσθετου m³ κοστίζει €1 στην πηγή Α και €2 στην πηγή Β. Υποθέτουμε ότι η Α μπορεί να χρησιμοποιηθεί πρώτη. Πρόκειται για υποθετικά έξοδα λειτουργίας, όχι για τιμολόγια καταναλωτών. Οι παρακάτω ανάγκες είναι εναλλακτικά σενάρια· δεν αθροίζονται και δεν εκτιμούν την κατανάλωση μίας κλίνης.

Πρόσθετο νερό που ζητείται	Πώς παρέχεται και πόσο κοστίζει
64 m³/ημέρα	Η Α καλύπτει όλη την ανάγκη. Για να παραδώσει 64 m³, παράγει 64 ÷ 0,80 = 80 m³. Ημερήσιο κόστος: 80 × €1 = €80. Καμία ακάλυπτη ανάγκη.
120 m³/ημέρα	Η Α παράγει 100 m³, παραδίδει 80 και κοστίζει €100. Η Β πρέπει να παραδώσει τα υπόλοιπα 40: παράγει 40 ÷ 0,80 = 50 m³, με κόστος 50 × €2 = €100. Σύνολο: €100 + €100 = €200/ημέρα. Καμία ακάλυπτη ανάγκη.
200 m³/ημέρα	Και οι δύο πηγές παράγουν τα επιπλέον 100 m³ που διαθέτουν. Μαζί παραδίδουν 80 + 80 = 160 m³, με κόστος €100 + €200 = €300/ημέρα. Εξακολουθούν να λείπουν: 200 − 160 = 40 m³/ημέρα.

Τα €300/ημέρα πληρώνουν τα 160 m³ που παραδίδονται. Δεν μας λένε πόσο θα κόστιζε η κάλυψη ολόκληρης της ανάγκης των 200 m³.

Παράδειγμα από τον Πίνακα 5.3 και το Παράρτημα Β. Όλες οι ποσότητες και οι τιμές είναι υποθέσεις, όχι μετρήσεις για την Πάρο. Τα έξοδα αυτά δεν αποτελούν πλήρη προϋπολογισμό κατασκευής, συντήρησης, αντικατάστασης ή άλλων υποχρεώσεων. Δεν γίνεται υπόθεση για πρόσθετα έσοδα.

04 / ΤΟ ΚΡΙΣΙΜΟ ΟΡΙΟ

Μία ακόμη κλίνη στην πιο απαιτητική στιγμή

Η ίδια πρόσθετη ανάγκη μπορεί να καλύπτεται μια ήσυχη ημέρα, αλλά να ξεπερνά τα όρια στην καλοκαιρινή αιχμή. Μετρά το πραγματικό περιθώριο εκείνης της στιγμής, αφού καλυφθούν οι υπάρχουσες ανάγκες και η ασφάλεια λειτουργίας. Το ετήσιο σύνολο δεν αρκεί για να το γνωρίζουμε.

Το κρίσιμο όριο: όταν το υπάρχον σύστημα δεν καλύπτει την επόμενη ανάγκη

Κοντά στο πραγματικό όριο μιας υπηρεσίας, ακόμη και μια μικρή αύξηση μπορεί να το ξεπεράσει. Η «μία ακόμη κλίνη» κάνει το ερώτημα συγκεκριμένο. Δεν απαιτεί αυτόματα νέα μονάδα· σημασία έχει πότε, πού και πόση πρόσθετη υπηρεσία χρειάζεται.

Από 160 σε 161 m³/ημέρα: μόλις ένα περισσότερο

Στο παράδειγμά μας, οι δύο πηγές μπορούν να παραδώσουν το πολύ 160 επιπλέον m³/ημέρα. Αν ζητηθούν 161, μένει ακάλυπτο μόλις 1 m³/ημέρα. Με τις υποθέσεις αυτές, οι ίδιες πηγές δεν μπορούν να το δώσουν. Χρειάζεται να εξεταστεί αν αυτό το μικρό κενό καλύπτεται με μια μικρή προσαρμογή ή απαιτεί μεγαλύτερη επένδυση. Δεν πρόκειται για εκτίμηση της κατανάλωσης μίας κλίνης.

Η αγορά νέας υποδομής είναι μόνο η αρχή

Μια νέα μονάδα, δεξαμενή ή επέκταση δικτύου έχει αρχικό κόστος. Μπορεί επίσης να φέρει πρόσθετους λογαριασμούς ενέργειας, ελέγχους, συντήρηση, επισκευές και μελλοντική αντικατάσταση. Μια επιχορήγηση μπορεί να χρηματοδοτεί την κατασκευή χωρίς να καλύπτει αυτά τα έξοδα. Οι υποχρεώσεις μπορεί να συνεχίζονται και τους ήσυχους μήνες, όταν τα έσοδα που συνδέονται με τους επισκέπτες είναι χαμηλότερα.

Πριν επιλεγεί επέκταση, χρειάζεται σύγκριση εφικτών επισκευών, βελτιώσεων απόδοσης, αποθήκευσης, εναλλακτικής παροχής και τρόπων περιορισμού ή μετατόπισης της ζήτησης αιχμής. Κάθε επιλογή έχει κόστος, όρια και περιβαλλοντικές ή κοινωνικές συνέπειες. Το παράδειγμα δεν επιλέγει λύση για την Πάρο.

Το κόστος μπορεί να αυξάνεται με άλματα: μια μικρή πρόσθετη ανάγκη ίσως επισπεύσει μια μεγαλύτερη δέσμευση. Η τελευταία πρόσθετη κλίνη δεν ευθύνεται μόνη της για το κόστος κοινών υποδομών: μετρούν επίσης η υπάρχουσα ζήτηση, οι παλαιότερες επενδύσεις και το επιλεγμένο επίπεδο υπηρεσίας. Παρόμοια όρια μπορεί να εμφανιστούν σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες, αλλά καθεμία χρειάζεται δική της τεκμηρίωση.

Η FCC θέτει δύο συνδεδεμένα ερωτήματα: μπορούμε να διατηρούμε αξιόπιστες τις σημερινές υπηρεσίες και να χρηματοδοτούμε την απόκριση στην αυριανή ζήτηση, μαζί με τα διαρκή έξοδά της;

Η έκδοση δεν υπολογίζει μετρημένο κόστος ανά πρόσθετη κλίνη, δημοσιονομικό πλεόνασμα ή έλλειμμα από τον τουρισμό, ανώτατο αριθμό επισκεπτών ή σημερινή επάρκεια νερού. Δεν κατατάσσει τις επενδύσεις υποδομών της Πάρου. Αυτές οι απαντήσεις απαιτούν συμβατά στοιχεία που δεν έχουν ακόμη τεκμηριωθεί στη μελέτη.

05 / ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΒΗΜΑ

Καλύτερα τοπικά στοιχεία μπορούν να δώσουν απάντηση στο επόμενο ερώτημα.

Η μελέτη προσφέρει έναν πρακτικό τρόπο εξέτασης προτάσεων ήδη σήμερα. Για να διαμορφωθούν και να συγκριθούν συγκεκριμένες επιλογές πολιτικής, χρειάζονται πληρέστερα, συμβατά τοπικά στοιχεία, μαζί με τεχνική αξιολόγηση και δημόσια κρίση. Επιχειρήσεις φιλοξενίας, πάροχοι υπηρεσιών και δημόσιες αρχές μπορούν να συνεισφέρουν σαφώς ορισμένα στοιχεία, με συμφωνημένους όρους χειρισμού. Η καλύτερη τεκμηρίωση μπορεί να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να αξιολογούν κινδύνους παροχής υπηρεσιών, επενδυτικές επιλογές και λειτουργικά σχέδια, και τις αρχές να συγκρίνουν τρόπους διατήρησης των δημόσιων υπηρεσιών. Η συμμετοχή στηρίζει πιο ενημερωμένες επιλογές· δεν εγγυάται συγκεκριμένη πολιτική ή επιχειρηματικό αποτέλεσμα.

01 · Επιχειρήσεις φιλοξενίας

Διανυκτερεύσεις προσώπων και νερό από το δημόσιο δίκτυο για την ίδια περίοδο, με σαφή κάλυψη του μετρητή και αναφορά άλλων πηγών νερού.

02 · Πάροχοι νερού και άλλων υπηρεσιών

Συμβατά στοιχεία παραγωγής, ζήτησης, λειτουργικών εισροών, διαθεσιμότητας πηγών και σχετικών εσόδων.

03 · Δημόσιες αρχές και τοπικοί φορείς

Διευκρινίσεις λογιστικών πεδίων, αρμοδιοτήτων, σταδίων έργων και σχετικών συνθηκών παροχής υπηρεσιών.

Ας ξεκινήσουμε με μια συζήτηση

Εκδήλωση ενδιαφέροντος: bmarangozis@gmail.com. Περιγράψτε πρώτα την πιθανή συνεισφορά· οι ορισμοί, η άδεια χρήσης και ο χειρισμός πρέπει να συμφωνηθούν πριν από την κοινοποίηση αρχείων.

Η πρώτη έκδοση διατηρεί σταθερό όριο εμπειρικής τεκμηρίωσης την 16η Οκτωβρίου 2026. Νεότερα στοιχεία μπορούν να στηρίξουν χρονολογημένα συμπληρώματα· ουσιώδη σφάλματα απαιτούν διαφανή διόρθωση. Η συνέχεια της έρευνας δεν σημαίνει σιωπηρή μεταβολή μιας δημοσιευμένης έκδοσης.

Ο συγγραφέας είναι ο μοναδικός ερευνητής, χωρίς χρηματοδότηση ή θεσμική υποστήριξη, και δηλώνει ότι δεν έχει σχετικά οικονομικά ή μη οικονομικά συμφέροντα. Εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης συνέδραμαν στη σύνταξη, αναθεώρηση, αναζήτηση βιβλιογραφίας, οργάνωση παραπομπών, στους αριθμητικούς ελέγχους και στην παραγωγή του δοκιμίου. Δεν δηλώνεται εξωτερική αξιολόγηση από ειδικούς ή ανεξάρτητη τεχνική πιστοποίηση.

Πηγή: Η οικονομία των ζωντανών προορισμών (στα αγγλικά), πρώτη έκδοση· ιδίως Κεφάλαια 2, 4–6 και 8, Πίνακας 5.3 και Παραρτήματα Α–Γ. Η σύνοψη δεν αποτελεί χωριστή εμπειρική μελέτη.

Μπορείτε να κοινοποιείτε το PDF χωρίς αλλαγές, με αναφορά στον Bill Marangozis και σύνδεσμο προς την ιστοσελίδα της δημοσίευσης. Για άδεια προσαρμογής ή μετάφρασης, επικοινωνήστε στο bmarangozis@gmail.com.
https://fcc-living-destinations.billmarangozis.com/